

Samenwerken met de dieren: gelukkige nijlpaarden, roofkatten en aapjes

Het welzijn van onze dieren ligt ons nauw aan het hart. Door dieren te trainen om met ons samen te werken en vrijwillig hun poot of oor aan te bieden of hun bek te openen, kunnen wij hen beter verzorgen en verbetert hun gezondheid. Bovendien blijkt dat het de dieren ook zelfvertrouwen geeft, angst wegneemt, hun leven verrijkt door de uitdaging én het vertrouwen in de verzorger vergroot. Echt een eyeopener.

B

Bij de kleine aapjes blijkt verzorger Mo een geboren trainer. Hij kan inmiddels verschillende soorten aapjes trainen. Bij de kleinere klauwaapjes zoals goudkopleeuwaapjes en keizertamarins is het monitoren van het gewicht belangrijk. Wegen lukt in amper twintig minuten, lichaamscontroles zijn simpeler geworden. Mo kan de aapjes nu vragen even in een ander verblijf te gaan. De keuzemoge-

Anneleen Bru traint onze verzorgers in het trainen van hun dieren. Ze is afgestudeerd Master in Animal Behaviour aan de Universiteit van Southampton (UK) en specialiseerde zich in huiskatten en wilde dieren. Naast consultaties geeft ze lezingen en opleidingen aan particulieren, artsen en professionals.

1. Bij de kleine apen is het target een stok met een klein, zwart bolletje erop. 2. Tapirslurf aan het target. 3. De beloningsschuif voor de leeuwen. 4. De klikker, een onontbeerlijk instrument. 5. Stilte tijdens de training is erg belangrijk. 6. Kim traint bongo Lika. Lees over haar jong op p. 31. 7. Britt, klaar voor de training. 8. Mo kan de ringstaartmaki makkelijk wegen 9. Dit is het nijlpaardentarget.

“Het dier kijkt, je zegt je commando en het dier doet wat je vraagt. Dan wil de verzorger opspringen en uitroepen: ‘Heb je dat gezien?!’, maar dat mag dan natuurlijk niet.”

Diergedragstherapeute Anneleen

lijkheid die de dieren hiermee krijgen, vermindert frustraties.

DISCIPLINE

Door training leren de dieren commando's uit te voeren. Zo weten ze wat er volgt en deze voorspelbaarheid geeft rust. Ze mogen ook weigeren mee te werken en dat geeft hen zelfvertrouwen. Maar het gaat niet alleen om trainen en het opvolgen van commando's. Ook het invoeren van eenvormige regels bij de verzorgers en de discipline om deze toe te passen, vergroot het vertrouwen en het gevoel van veiligheid bij de dieren. Vroeger waren de aapjes constant alert, want als ze een geluid hoorden in de dienstgangen kwam er mogelijk een verzorger aan met iets lekkers. Door te beslissen om deze tussendoortjes niet meer te geven, zijn de dieren rustiger. De onvoorspelbaarheid van het voederen verdween. Ze voelen zich veiliger.

Het doel van de training en de methoden worden eerst door animal behaviour consultant Anneleen en het team van verzorgers bepaald. Daarna starten de trainingen, in eerste instantie achter de schermen, omdat daar mens en dier het minst afgeleid worden en goed gefocust zijn op elkaar. Stille is belangrijk, want trainen gebeurt met specifieke lichaamstaal en subtiele signalen zoals een klikgeluid van de klikker. Het target is een lange stok met een bal, maar kan ook een hand of plaats zijn. De verzorger vraagt het

dier het target te raken met poot, neus, oor. Gewenst gedrag, klikgeluid met de klikker, beloning. De beloning bestaat uit een stukje maaltijd, zoals wat banaan, druif of rozijn bij de aapjes. Na een tijdje nemen commando's de klik zelfs over.

ZELFS NIJLPAARDEN

Bij de nijlpaarden sukkelde Hein met ouderdomskaaltjes en een chronische ontsteking aan zijn lip. Hermien is heel gevoelig voor haar omgeving wat haar angstig maakt. Puber Imani is vurig en speels en kan met haar hoofd door het hek, gevaarlijk voor de

ONZE TRAINING

- verbetert het lichamelijk en mentaal welzijn van dieren
- geeft dieren een mentale stimulans en vergroot hun zelfvertrouwen
- vergroot de veiligheid van de verzorgers
- versterkt de vertrouwensband tussen dier en verzorger: ze leren communiceren
- vergemakkelijkt de dagelijkse routine en medische interventies
- werkt op basis van vrijwilligheid en met een positief beloningssysteem
- bouwt voorspelbaarheid en zekerheden in en vermijdt frustraties en angst
- kost tijd, energie en geld maar dat investeren we graag

Het target is het instrument waar het om draait.

De grote katten krijgen brokjes vlees als beloning.

verzorgers. Doel van de training: vertrouwen in de verzorgers en hun omgeving vergroten, medische behandeling vergemakkelijken, mentale stimulans geven en de veiligheid verbeteren. Verzorgers kennen hun dieren het beste, zij voeren de trainingen uit. Vroeger openden de nijlpaarden hun muil om te bedelen, nu sluiten ze hem en openen ze hem pas als het ze gevraagd wordt. Ze komen uit het water op vraag. En na een half jaar trainen is Hermien opengebloeid en ze wordt zelfs niet afgeleid door een groep kleuters. Hein is de beste leerling, hij kan nu gemakkelijk verzorgd worden.

SLURFJE

Bij Imani duurde het even voor ze begreep dat ze geen gratis eten kreeg, maar er iets voor moest doen. Ze loopt wel al op vraag achteruit. Dit werd haar in ministapjes geleerd. Ze kreeg een klik en beloning als ze haar poot optilde, maar daarna moest ze hem naar achteren neerzetten. Die poot heeft een tijdje in de lucht gebungeld en je zag dit immense dier denken: wat nu? Tot ze hem uiteindelijk mooi naar achteren zette en werd beloond. De timing, de link tussen gedrag en beloning, is heel belangrijk. Ook tapir Kamal

raakt met zijn slurfje het target aan. Zo zijn al zijn tanden mooi te zien en te controleren.

ROOFKATTEN

Ook bij de grote katten worden de mouwen opgestroopt. Het uiteindelijke doel: bil aanbieden voor jaarlijkse vaccinatie tegen kattenziekte om de blaaspijp met pijn te vermijden. Zo verminder je stress en maak je ziektecontroles eenvoudiger. Deultieme droom van de verzorgers is bloed kunnen nemen zonder verdoving. Veerle introduceerde bij de jaguars het target. Eerst reageerden ze hevig en mepten ernaar of probeerden erin te happen. Leeuw Nestor is een bange leeuw. Zijn zelfvertrouwen moet groeien. Hij zit onder de plak van zijn dominante zus en moeder. Voor zijn training heeft onze technische dienst een speciale schuif gelast. Zijn beloning bestaat uit een stukje vlees, maar het duurt te lang om het door de tralie veilig bij hem te krijgen. Als de beloning niet heel snel volgt op het goede gedrag, is het dier de associatie kwijt en vertraagt de training. Nu is er een schuif gemaakt waarin de stukjes vlees snel en veilig bij hem geraken. De veiligheid van de trainer is immers prioriteit. ●